

نگاه

رعایت فاکتورهای ایمنی در کار هزینه نیست روبرت نیسان*

■ تمام دنیا معتقد است که نظام بهداشت و ایمنی باید در طرح‌های عمرانی و غیرعمرانی رعایت و در این زمینه باید فرهنگ‌سازی شود. تمام کسانی که گواهی و استانداردهای بین‌المللی را رعایت می‌کنند، به این اصل معتقد هستند که رعایت HSE هزینه نیست ولی متأسفانه کارفرمایان و پیمانکارهای ما اعتقاد دارند که استقرار این نظام هزینه بر است. ولی اگر آنها، آینده‌نگر و به فکر سرمایه ملی، محیط زیست و نیروی کار باشند باید بر اصل رعایت اصول ایمنی در محیط کار، بهداشت و محیط زیست معتقد باشند. البته باید به این امر نیز توجه کرد که متولیان نظارت در مبحث بهداشت و ایمنی ضعیف هستند، پس نمی‌توانند ناظر بسیار خوبی برای استقرار این امر در پروژه‌ها باشند.بنابراین پروژه دچار مشکل می‌شود.

وزارت نفت در بین ارگان‌هایی که HSE را رعایت می‌کنند، به نوعی سرمدار است. البته اخیراً این امر در وزارت نفت هم کم‌رنگ شده است. به نظر من رعایت این امر در شهرداری ۳۰ درصد است، اگر وزارت نفت را الگویی برای رعایت HSE در ایران بدانیم، می‌توانیم به آن نمره ۹۰ بر دهیم و به شهرداری نمره ۱۰ را.

رعایت نکردن HSE به دلایل مختلفی است. ولی ما به عنوان کارشناس در این زمینه معتقد هستیم که فرهنگ این موضوع باید در بین پیمانکارها و مسوولان ارشد ایجاد شود به طوری که در طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی و غیرعمرانی، حتی آب خوردن هم باید با مجوز HSE باشد. اصولاً شهرداری باید از پیمانکارهای خودش رعایت این اصول را طلب کند. رعایت HSE باید در همه ارگان‌ها فرهنگ‌سازی و پیمانکارها موظف شوند که این نظام را در پروژه‌های خود مستقر کنند. البته این فرهنگ‌سازی در مرحله اول باید در سطح مدیران و مسوولان ارشد انجام شود. رعایت نکردن این فاکتورها از نظر بعضی مسوولان هزینه‌بر است، ولی در تامل رعایت فاکتورهای HSE شاید در کوتاه‌مدت، هزینه‌بر باشد ولی در درازمدت سوددهی خواهد داشت. اگر پیمانکارها بخواهند نهایت و سقف HSE را رعایت نکنند، می‌توان گفت که ۱۰ در صد کل مبلغی است که برای انجام پروژه‌های خود هزینه می‌کنند.

«مدیرعامل صنایع ایمنی و اطفای تهران

نگاه

رعایت اصول ایمنی و بهداشتی در محیط کار محمدرضا میرغلامی

■ کار بخشی از زندگی ماست و خیلی‌ها حداقل یک‌سوم از زمان شبانه‌روشان را مشغول کارند و در محیط کارشان سبپری می‌کنند. کار علاوه بر کسب درآمد و تأمین نیازهای مالی در یادگیری مهارت‌های جدید، پرورش استعدادها و تقویت خودبصاوری و اعتمادبنفس موثر است. اما همه اینها در گروی این است که کار، سلامت روانی و جسمانی ما را دچار مشکل نکند. یک حادثه یا بیماری ناشی از کار، کافی است تا زندگی را به کام ما، خانواده و نزدیکان ما تلخ کند. پس برای زندگی بهتر، رعایت اصول ایمنی و بهداشتی در کار از اهمیت زیادی برخوردار است.

هرچندوظیفه‌هر کارفرمایی تأمین محیط کاری ایمن و سالم برای نیروهای انسانی در اختیارش است، اما در شناسایی خطرات، کارکنان نیز باید به کارفرما یا واحدهای ایمنی بهداشتی مستقر در محیط کار کمک کنند و در صورت مشاهده کانون‌های خطر خیلی سریع آن را اطلاع دهند. به‌طور معمول هر کارخانه، شرکت یا سازمانی، یک واحد تحت عنوان «بهداشت و ایمنی کار» دارد که کارشناسان ایمنی و بهداشت کار آن واحد در ساعاتی از روز نسبت به بازدید محیط کار و شناسایی خطرات و ثبت آنها در چک‌لیست‌های مخصوص اقدام می‌کنند.اما این کار تنها وظیفه آنها نیست و همه کارکنان در این کار مسوول هستند.

حادثه و بیماری از عوارض وجود خطر و عامل زیسان‌آور در محیط کار است. برای بروز حادثه، مدت‌زمانی کوتاه لازم است اما برای بیماری ناشی از کار به‌طور معمول در کوتاه‌مدت امکان‌پذیر نیست و فرد شاغل باید برای مدتی طولانی و احیاناً چندساله با یک عامل زیان‌آور مانند آرسنیت تماس داشته باشد تا دچار بیماری شغلی آرسنوزیس شود.

هرچند برطرف کردن تمام خطرات و عوامل زیان‌آور در سلامت محیط کار بسیار موثر است، اما این کار نیاز به هزینه زیاد و صرف مدت‌زمان طولانی خواهد داشت. پس بهترین کار اولویت‌بندی آنهاست تا کنترل را از کانون‌های خطر یا اولویت بالا شروع کنیم. اولویت‌بندی آنها نیز ممکن نیست مگر با ارزیابی کانون‌های خطر. برخی از عوامل زیان‌آور در محیط کار قابلیت اندازه‌گیری را دارند. به‌طور مثال صدا، روشنایی، آلودگی هوای محیط کار، سرما و گرما، تشعشعات و پرتوها را می‌توان با دستگاه‌های مختلف اندازه‌گیری و با استانداردهای موجود مقایسه کرد. این اندازه‌گیری‌ها، کار ارزیابی را راحت‌تر می‌کند.

فرایند عینایتی: یکی از کارگران کلاه ایمنی دارد و دیگری بدون کلاه مشغول کار است، یکی دیگر هم با دمپایی در طبقه‌ها بالا و پایین می‌رود. نگهبان کارگاه هم چیزی از ایمنی و HSE نمی‌داند. فردی هم که جلوی در نشسته می‌گوید: «بیشتر از ۱۰۰ نفر در ساختمان کار می‌کنند ولی ما گروه ایمنی نداریم».

HSE، راهنمای بهداشت، ایمنی و محیط زیست در پروژه‌های عمرانی است. در حقیقت، آن استانداردها و فرآیندهایی است که با تجربه جهانی تدوین شده که به بهبود ایمنی محیط کار، بهداشت و محیط زیست کمک می‌کند. گذاشتن کلاه ایمنی، پوشیدن کفش مناسب، رعایت دمای محیط کار، استفاده از تابلوها و علائم هشداردهنده، آموزش پرسنل، استفاده از عینک‌های مخصوص و خیلی فاکتورهای دیگر از جمله مواردی است که در HSE به آنها پرداخته می‌شود. این شاخص‌ها باید توسط صنایع مختلف رعایت شود که سازمان‌های صلاحیت‌دار، ممیزی‌های آن را انجام می‌دهند. براساس رعایت این شاخص‌ها، گواهی‌هایی مانند ییزو- (International Socialist Organiz tion and Occupational Health) (ISO) و اوسس (& Safety Assessment Series) به شرکت‌ها و کارگاه‌های صنعتی و عمرانی داده می‌شود.

کشته شدن هر ساله بیش از یک میلیون نفر بر اثر بیماری‌ها و حوادث ناشی از کار در جهان باعث به وجود آمدن فاکتورهایی برای ایمنی بیشتر در محیط کار شد. این آمار در کشورهای در حال توسعه مانند ایران از وسعت و شدت بیشتری برخوردار است و هر سال هم به تعداد کشته‌شدگان بر اثر حوادث ناشی از کار افزوده می‌شود به طوری که براساس آخرین اعلام سازمان پزشکی قانونی، در شش ماهه نخست سال ۹۰، ۷۷۸ نفر جان خود را در حوادث کار از دست دادند در حالی که این تعداد در مدت مشابه در سال ۸۹، ۶۵۵ نفر بود و این یعنی رشد ۱۸ درصدی مرگ ناشی از حوادث کار.

همچنین سازمان پزشکی قانونی لیستی از مهم‌ترین دلایل مرگ‌های ناشی از حوادث کار ارائه داده است که در آن، سقوط از بلندی، برخورد جسم سخت، برق‌گرفتگی، سوختگی و چاه گرفتگی در صدر قرار داشته‌اند. سازمان‌های دیگر مانند هلال احمر علت‌های این دلائل را عدم استفاده از کلاه، دستکش، کمربند، عینک، ماسک و داربست‌های مطمئن در محیط کار اعلام کرده‌اند.

با توجه به این دلایل، وظیفه گروه HSE این است که این فاکتورهای ایمنی را در محیط کار اجرا کند و به پرسنل، آموزش‌های لازم را بدهد تا حوادث کاهش یابد. لازمه این امر این است که این گروه حضور فعالی در پروژه داشته باشند. ولی به گفته معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سراسر کشور ۷۰۰ بازرس کار فعالیت دارند. تعداد کارگاه‌های دایر در بخش صنعت، معدن، ساختمان و صنفی هم حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار کارگاه برآورد شده است. با این میزان بازرس و کارگاه، این گونه می‌شود که هر بازرس کار هر ۳ سال و نیم یکبار می‌تواند به بازرسی از یک کارگاه برسد.

با وجود این، هستند سازمان‌هایی که در پروژه‌های خود HSE را رعایت می‌کنند و روی ایمنی محیط کار، فعالیت دارند و حفظ جان کارگران برای‌شان مهم است. مانند برنهایی که در ورودی پروژه‌های عمرانی نصب شده و روی آن نوشته شده است اول ایمنی، بعد کار. در عین حال هم هستند پروژه‌هایی که چنین شعارهایی را می‌دهند ولی در همان تابلو، کارفرما بدون کلاه و کفش ایمنی مشاهده می‌شود.

البته داشتن این ممیزی‌ها هم کافی نیست، چرا که به گفته معاون حفاظت و پیشگیری آتش‌نشانی تهران، در کشور ما رعایت HSE و داشتن استانداردهای ملی ISO وسیله‌ای برای «پز دادن» شده است، داوود براتی در ادامه به «شرق» می‌گوید: «در خیلی مکان‌هایی که آتش‌نشانی مراجعه می‌کند، مشاهده می‌شود با اینکه کارگاه دارای گواهی‌های HSE است ولی باز هم دچار آتش‌سوزی شده و خسارات زیادی هم به آنها وارد شده است.» مثل اینکه این پز دادن به داشتن گواهی‌های HSE به پروژه‌های شهرداری هم سرایت کرده است. مانند پروژه تونل توحید که به گفته شهرداری در آن فاکتورهای HSE رعایت شده بود ولی در تبلیغات همین مدعا تصویری در میدان جمهوری نصب شد

نگاه کارشناس

باور کنید برای چند لحظه خشمکم زد. تان ادامه مسیر که هیچ، جرات نگاه‌کردن هم نداشتم وقتی دیدم که کارگر جوانی بدون هرگونه تجهیزات ایمنی مشغول بالا و پایین رفتن از داربست یک ساختمان سه، چهار طبقه آنور ما هم با کفش‌های کتانی، در یک روز بارانی بود. هرچه به دهنم فشار آورد که از تصور حادثه دلخراشی که هر لحظه احتمال وقوع آن می‌رفت، خلاصی پیدا کنم موفق نشدم. فقط توانستم با دعا و تلقین خوش‌بینی به خود از صحنه دور شوم.

نمی‌دانم این نوع بی‌احتیاطی چقدر عمومیت دارد ولی بارهاوبار با صحنه‌هایی مشابه روبه‌رو شده‌ام و هربار دست و دلم لرزیده است. تاب دیدن انسان‌های گوشت و پوست و خون‌داری را ندارم که بدون کمربند ایمنی یا طناب مهار، در ارتفاع بالا روی لوله‌ها یا تخته‌هایی نه‌چندان استوار مشغول کاررند و خطر هر لحظه تهدیدشان می‌کند. بارهااندیشیده و پرسیدام که مسوول این ناخبردی‌ها کیست و مشکل کجاست، نبود تجهیزات ایمنی لازم، آموزش‌ندیدن کارگران، فقدان مقررات و ضوابط ایمنی در بخش ساختمان، فقدان یا ضعف نهادهای نظارتی، صرفه‌جویی یا سودطلبی کارفرمایان

مرگ ۷۷۸ نفر بر اثر حوادث حین کار ایمنی فراموش‌شده در کارگاه‌ها

عکس: آرتور پترو، رهبر شهرو

که در آن کارگری با کلاه‌ایمنی و کفش کتانی به نمایش گذاشته شده بود. یا پروژه‌های دیگر در سطح شهر که مشاهده می‌شود با رعایت کمترین اصولی، هم آلودگی صوتی ایجاد می‌کنند و کارگران بدون رعایت اصول ایمنی جان خود را به خطر می‌اندازند.

معاون حفاظت و پیشگیری آتش‌نشانی تهران بااطمینان از روندی که در HSE حاکم است ابراز نارضایتی می‌کند. به اعتقاد آتش‌نشانی باید در دادن این استانداردها به نهادهای صنعتی و عمرانی و فاکتورهای ایمنی بازنگری شود. مصداق حرف آتش‌نشانی را کارشناس HSE هم مطرح می‌کنند. به گفته سهیل روشن، کارشناس HSE، باید یک بند رعایت فاکتورهای ایمنی در همه مناقصه‌ها و پروژه‌ها ذکر شود. او همچنین می‌گوید: «رعایت فاکتورهای مربوط به ایمنی در پروژه‌ها شدت و ضعف دارد. بعضی از پیمانکارها هستند که یک کارشناس دیگر را صوری و فقط برای پر کردن این سمت به عنوان کارشناس HSE معرفی می‌کنند.»

حوادث کار، تنها مربوط به واحدهای صنعتی نیست بلکه واحدهای عمرانی نیز از این دستست حوادث در پروژه‌های خود دارند. پس می‌توان گفت که ایجاد واحدی به نام HSE مربوط به صنف خاصی نیست و همه گروه‌هایی که احتمال به خطر افتادن جان افراد در محیط آن وجود دارد

باید موارد ایمنی را رعایت کنند. مانند شهرداری که در پروژه‌های عمرانی خود، یک گروه HSE دارد و به ایمنی و بهداشت محیط کار و محیط زیست عمل می‌کند. آموزش حداقل ۶ هزار ساعت نفر در زمینه HSE به گفته مشاور عالی رییس HSE در سازمان فنی و مهندسی شهرداری تهران، از نمونه‌های این اقدامات است. سازمان فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام

فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

شهر

مرگ ۷۷۸ نفر بر اثر حوادث حین کار

ایمنی فراموش‌شده در کارگاه‌ها

فرایند عینایتی: یکی از کارگران کلاه ایمنی دارد و دیگری بدون کلاه مشغول کار است، یکی دیگر هم با دمپایی در طبقه‌ها بالا و پایین می‌رود. نگهبان کارگاه هم چیزی از ایمنی و HSE نمی‌داند. فردی هم که جلوی در نشسته می‌گوید: «بیشتر از ۱۰۰ نفر در ساختمان کار می‌کنند ولی ما گروه ایمنی نداریم».

HSE، راهنمای بهداشت، ایمنی و محیط زیست در پروژه‌های عمرانی است. در حقیقت، آن استانداردها و فرآیندهایی است که با تجربه جهانی تدوین شده که به بهبود ایمنی محیط کار، بهداشت و محیط زیست کمک می‌کند. گذاشتن کلاه ایمنی، پوشیدن کفش مناسب، رعایت دمای محیط کار، استفاده از تابلوها و علائم هشداردهنده، آموزش پرسنل، استفاده از عینک‌های مخصوص و خیلی فاکتورهای دیگر از جمله مواردی است که در HSE به آنها پرداخته می‌شود. این شاخص‌ها باید توسط صنایع مختلف رعایت شود که سازمان‌های صلاحیت‌دار، ممیزی‌های آن را انجام می‌دهند. براساس رعایت این شاخص‌ها، گواهی‌هایی مانند ییزو- (International Socialist Organiz tion and Occupational Health) (ISO) و اوسس (& Safety Assessment Series) به شرکت‌ها و کارگاه‌های صنعتی و عمرانی داده می‌شود. کشته شدن هر ساله بیش از یک میلیون نفر بر اثر بیماری‌ها و حوادث ناشی از کار در جهان باعث به وجود آمدن فاکتورهایی برای ایمنی بیشتر در محیط کار شد. این آمار در کشورهای در حال توسعه مانند ایران از وسعت و شدت بیشتری برخوردار است و هر سال هم به تعداد کشته‌شدگان بر اثر حوادث ناشی از کار افزوده می‌شود به طوری که براساس آخرین اعلام سازمان پزشکی قانونی، در شش ماهه نخست سال ۹۰، ۷۷۸ نفر جان خود را در حوادث کار از دست دادند در حالی که این تعداد در مدت مشابه در سال ۸۹، ۶۵۵ نفر بود و این یعنی رشد ۱۸ درصدی مرگ ناشی از حوادث کار.

همچنین سازمان پزشکی قانونی لیستی از مهم‌ترین دلایل مرگ‌های ناشی از حوادث کار ارائه داده است که در آن، سقوط از بلندی، برخورد جسم سخت، برق‌گرفتگی، سوختگی و چاه گرفتگی در صدر قرار داشته‌اند. سازمان‌های دیگر مانند هلال احمر علت‌های این دلائل را عدم استفاده از کلاه، دستکش، کمربند، عینک، ماسک و داربست‌های مطمئن در محیط کار اعلام کرده‌اند. با توجه به این دلایل، وظیفه گروه HSE این است که این فاکتورهای ایمنی را در محیط کار اجرا کند و به پرسنل، آموزش‌های لازم را بدهد تا حوادث کاهش یابد. لازمه این امر این است که این گروه حضور فعالی در پروژه داشته باشند. ولی به گفته معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سراسر کشور ۷۰۰ بازرس کار فعالیت دارند. تعداد کارگاه‌های دایر در بخش صنعت، معدن، ساختمان و صنفی هم حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار کارگاه برآورد شده است. با این میزان بازرس و کارگاه، این گونه می‌شود که هر بازرس کار هر ۳ سال و نیم یکبار می‌تواند به بازرسی از یک کارگاه برسد.

با وجود این، هستند سازمان‌هایی که در پروژه‌های خود HSE را رعایت می‌کنند و روی ایمنی محیط کار، فعالیت دارند و حفظ جان کارگران برای‌شان مهم است. مانند برنهایی که در ورودی پروژه‌های عمرانی نصب شده و روی آن نوشته شده است اول ایمنی، بعد کار. در عین حال هم هستند پروژه‌هایی که چنین شعارهایی را می‌دهند ولی در همان تابلو، کارفرما بدون کلاه و کفش ایمنی مشاهده می‌شود. البته داشتن این ممیزی‌ها هم کافی نیست، چرا که به گفته معاون حفاظت و پیشگیری آتش‌نشانی تهران، در کشور ما رعایت HSE و داشتن استانداردهای ملی ISO وسیله‌ای برای «پز دادن» شده است، داوود براتی در ادامه به «شرق» می‌گوید: «در خیلی مکان‌هایی که آتش‌نشانی مراجعه می‌کند، مشاهده می‌شود با اینکه کارگاه دارای گواهی‌های HSE است ولی باز هم دچار آتش‌سوزی شده و خسارات زیادی هم به آنها وارد شده است.» مثل اینکه این پز دادن به داشتن گواهی‌های HSE به پروژه‌های شهرداری هم سرایت کرده است. مانند پروژه تونل توحید که به گفته شهرداری در آن فاکتورهای HSE رعایت شده بود ولی در تبلیغات همین مدعا تصویری در میدان جمهوری نصب شد

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به فنی و مهندسی قدم به قدم تمام فاکتورهای HSE را در سازمان آموزش داده است. احمد نصر اصفهانی درباره پیمانکارهایی که با شهرداری همکاری می‌کنند، می‌گوید: «در حال حاضر ۲۴۶ پروژه داریم که در آنها پیمانکارها نیز موظف هستند گروه HSE خود را برای آموزش به سازمان معرفی کنند. البته این آموزش در سطح مدیران و کارشناسان است. سازمان روی آموزش کارگران توسط پیمانکار نظارت می‌کند.» به‌نظر نصر اصفهانی، حوادث کارگاهی با یک نظارت خوب قابل پیشگیری است و هرکدام که حوادث آن به صفر نزدیک‌تر باشند استانداردتر است. البته باز هم به گفته او نمی‌توان گفت که در پروژه‌ها تلفات وجود نداشته است ولی سعی بر این بوده که رویکرد پیشگیرانه را در میان بازرس‌هایی که برای کاهش تلفات انجام می‌شود به

آسان

رعایت ایمنی در کار انفرادی

■ کار کردن به تنهایی به چه مناسبت؟ فردی که به تنهایی در جایی مشغول به کار است به‌طوری‌که کسی او را نمی‌بینند یا صدای او را نمی‌شنوند یا اینکه در طول زمان کاری کسی به او مراجعه نمی‌کند، از موارد محیط‌های کار انفرادی محسوب می‌شود. این مساله از اهمیت خاصی برخوردار است و به همین منظور باید تمامی موقعیت‌ها به دقت مورد بررسی و توجه قرار گیرد. تنهایی کار کردن به موقعیت‌های دیگری نیز اطلاق می‌شود مثلاً ممکن است در طی مدت‌زمانی خاص، کارگری در جایی مشغول به کار بوده و به صورت مستقیم با همکاران خود در تماس نباشد؛ به‌طور مثال مسوول پذیرش یا منشی دفتر یک ساختمان بزرگ یا یک کارگر ساختمانی که در قسمت حمام یا دیگر قسمت‌ها که در دید قرار ندارد مشغول به‌کار باشد، از موارد کار انفرادی محسوب می‌شود.مدامی که موارد ایمنی و حفاظتی برای کارگر رعایت‌شده‌باشد تنهایی کار کردن خطرناک نیست که البته این امر به دیگر شرایط موجود در محیط کار بستگی دارد؛نظیر قرار گرفتن کارگر در محیط کم‌خطر یا پرخطر، نوع کار، حوادث و صدمات احتمالی، ارتباط کارگر با محیط بیرون از کار و... شرایط فوق اهمیت رعایت موارد ایمنی و حفاظتی و ضرورت ارزیابی دقیق موقعیت و شرایط کار به تنهایی را نشان می‌دهد.

مثال‌هایی از فعالیت‌های پرخطر و کم‌خطر: در اغلب موارد کارهایی را که دارای ریسک خطر بالاتری هستند، هرگز نباید به‌وسیله یک کارگر تنها انجام گیرد. نمونه‌ای از فعالیت‌های مذکور به شرح ذیل است: کار در ارتفاعات و بلندی‌ها، کار در فضاهای بسته (از قبیل تانک‌ها، سیلوهای آرد یا آسانسورها، کالاهای زیرزمینی و غیره)، کار با خطوط جریان الکتریسیته ، کار با ابزار خطرناک مثل اره‌بری، کار با مواد و اشیای خطرناک ، کار با مواد در فشار بالا ، و به صورت کلی جایی که کار آن دارای پتانسیل بالقوه خطر است، جزو کارهای خطرناک محسوب می‌شود. برای رعایت موارد ایمنی در محیط‌های کار انفرادی چه اقداماتی باید انجام داد؟ قوانین و آیین‌نامه‌های مربوطه را بررسی کرده و برخی اختیارات قانونی مرتبط با این موضوع را مشخص کنید. تعدادی از مراحمی که می‌توان توسط آنها ایمنی کار در محیط‌های کار انفرادی را بررسی کرد، به شرح ذیل است.

–ارزیابی خطرات محل کار
–با کارگر درباره کاری که به وی محول می‌شود، صحبت کرده و او را کاملاً توجیه کنید.
–روش کار و تمام مواردی که کارگر را ملزم خواهد کرد تا ایمنی را احین انجام کار رعایت کند؛ آشنا کنید
– حوادتی را که در محل کارگاه رخ داده و همچنین حوادث مشابه در چنین کارگاه‌ها را مورد بررسی قرار دهید و سعی کنید برای پیشگیری از بروز مجدد آن برنامه‌ای تنظیم کنید.

–تا جایی که امکان‌پذیر است از کارکردن کارگران به تنهایی جلوگیری شود خصوصاً به منظور انجام کارهایی که در آن خطرات شناخته‌شده وجود دارد.
–در محلی که کارگر مجبور است به‌تنهایی کار کند، برای کمترین پتانسیل خطر موجود نیز اقدامات احتیاطی و پیشگیرانه انجام گیرد تا خطرات پنهانی کوچک باعث ایجاد حوادث عظیم نشود.

–آموزش‌های لازم را هم از جهت آشنایی کارگر با نوع و روش کار و هم از جهت مسایل ایمنی و بهداشت، پیش‌بینی کنید.

–تمام موقعیت‌های موجود؛نظیر حوادث شبه‌حوادث و... را گزارش کرده و آنها را تجزیه و تحلیل کنید و در صورت نیاز رویه کاری خود را تغییر دهید تا به ایمن‌ترین وضعیت برسید.

–برای اینکه از وضعیت کارگری که تنها کار می‌کند آگاهی داشته باشید، روش‌هایی را برای این‌کار برقرار کنید نظیر مراجعه برای بررسی وضعیت او در فواصل زمانی مشخصی، استفاده از سیستم‌های صوتی و تصویری در چنین محیط‌های کاری و...

به هر صورت مطمئن شوید تماس‌ها با تمامی کارگران که در محیط‌های تنگفرد کار می‌کنند، به‌طور منظم برقرار است.

– فهرستی از کارهایی که دارای خطرات بالایی هستند تهیه کرده و سعی کنید این کارها در طول ساعات کار عادی انجام نشود تا تصاددی از کارگران ماهر در محل حضور داشته و در مواقع ضروری به کارگر تنها کمک کنید. وجود روش‌ها و سیستم‌هایی برای اطلاع از وضعیت کارگر در محبلی که به‌تنهایی کار می‌کند، بسیار مهم است. اینکه چگونه به این امر دست یابید، بستگی به تصمیم شما و شرایط موجود دارد که آیا به تماس‌های مکالمه‌ای بسنده می‌کنید یا دلائل قانع‌کننده‌ای برای روش‌های بصری با ملاقات حضوری خود معرفی کنید ولی کارگران گمنامی که صبورانه آجر بر آجر می‌نهند تا پروژه‌های ساختمانی برپا شود، چه حسی در مورد بنایی دارند که گاهی قیمت یک مترمربع آن از مجموع حقوق یکساله‌شان هم بیشتر است؟ به تعبیر دیگر، یک کارگر ساختمانی چه نسبت ذهنی با ساختمانی پیدا می‌کند که بخشی از عمرش را در ساخت آن صرف کرده ولی پس از اتمام کار، نه اجازه ورود، که شاید اجازه نشستن در سایه آن را هم نداشته باشد. به یاد سخن مارکس می‌افتم که می‌گفت یکی از ویژگی‌های اصلی جامعه سرمایه‌داری، فاصله‌انداختن میان کارگران و محصول کارشان است، که این پدیده خود یکی از عوامل موثر در ازخودبیگانگی (آلیناسیون) کارگران است. آیا احساس و ذهنیت کارگران ساختمانی نسبت به بنای ساخته‌شده با دست و بازویشان، مصداقی از این سخن مارکس نیست؟ اما دل‌آزتر از این حس، نگاه آندوه‌بار خانواده‌های کارگران داربست، به ساختمان‌هایی است که برپايش‌شان به بهای قوت یا معلولیت عزیزان نان‌آورشان بوده است.